

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1370

Vragen van de leden **Van Bommel** (SP) en **Sjoerdsma** (D66) aan de ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *investeringen in bedrijven die communicatieapparatuur aan Syrië leverden* (ingezonden 22 januari 2013).

Antwoord van minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking), mede namens de minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 25 februari 2013)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het rapport «Investeringen Nederlandse financiële instellingen in bedrijven die communicatieapparatuur aan Syrië leverden» door IKV Pax Christi en Oxfam Novib van 17 januari 2013?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Bent u van mening dat banken en pensioenfondsen die investeren in bedrijven die communicatieapparatuur leveren, hun invloed kunnen gebruiken om deze bedrijven aan te sporen tot beleidsveranderingen, om zo te voorkomen dat deze bedrijven (wapen)technologie leveren aan regimes waarvan bekend is dat zij een slechte staat van dienst hebben op het gebied van mensenrechten?

Hoe belangrijk denkt u dat het aanwenden van de invloed door banken en investeerders op de genoemde bedrijven kan zijn om te voorkomen dat technologie wordt gebruikt voor schendingen van mensenrechten in landen als Syrië? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 2 en 3

Het uitoefenen van invloed door financiële instellingen op bedrijven om die bedrijven aan te sporen geen technologie te leveren aan regimes met een slechte staat van dienst op het gebied van mensenrechten behoort tot maatschappelijk verantwoord ondernemen. De regering hanteert het uitgangspunt dat maatschappelijk verantwoord ondernemen een onderwerp

¹ <http://www.ikvpaxchristi.nl/media/files/vervolgonderzoek-investeringen-communicatieapparatuur-syrie.pdf>

is waar de financiële sector zelf verantwoordelijkheid dient te nemen. De mate waarin het aanwenden van invloed door middel van het wel of niet doen van investeringen belangrijk kan zijn, hangt af van de relatie tussen de financiële instelling en het betrokken bedrijf. Het kabinet verwacht dat ook financiële instellingen bij het aanwenden van deze invloed de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen als uitgangspunt nemen.

Vraag 4

Kunt u de Kamer informeren over de maatregelen die de Nederlandse regering op Europees niveau kan voorstellen om het risico te beperken dat technologie wordt geëxporteerd en zal worden gebruikt voor de schending van mensenrechten, al dan niet in het kader van due diligence beleid? Ziet u, naar aanleiding van het rapport door IKV Pax Christi en Oxfam Novib, redenen om nieuwe maatregelen ter beperking van dit risico in te voeren? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

Nederland heeft in Europees verband voorgesteld om een bepaling toe te voegen aan de dual-useverordening die het mogelijk maakt om de export van goederen en technologie te verbieden indien het vermoeden bestaat dat deze zullen worden ingezet voor mensenrechtenschendingen. Daarnaast steunt Nederland de voorstellen in de internationale exportcontroleregimes om bepaalde gevoelige goederen en technologie onder een generieke vergunningplicht te brengen. De goederenlijsten van de exportcontroleregimes worden geconsolideerd op Europees niveau, en samengebracht in de dual-useverordening.

Op dit moment ligt er een voorstel van de Commissie tot aanpassing van de dual-useverordening. Het doel van deze aanpassing is om het actualiseren van de goederenlijsten bij de verordening, wat nu via de normale wetgevingsprocedure verloopt, te vereenvoudigen en te bespoedigen. Het EP heeft een aantal amendementen op dit voorstel aangenomen, waaronder het toevoegen van een bepaling op het gebied van internetfilters en communicatie-apparatuur zoals Nederland die ook heeft voorgesteld. Veel lidstaten geven echter de voorkeur aan het loskoppelen van de procedurele aanpassingen met betrekking tot de lijsten en de inhoudelijke aanpassingen. In 2011 heeft de Commissie een groenboek exportcontrole gepubliceerd. Men verwacht dat de inhoudelijke discussie die naar aanleiding van dit groenboek en de reacties daarop in 2013 en 2014 tot inhoudelijk aanpassing van de verordening zal leiden. Nederland wil dit liever niet afwachten, maar vertegenwoordigt daarmee een minderheidsstandpunt.

Sommige Lidstaten, waaronder Nederland, kunnen gebruik maken van een artikel in de dual-useverordening die lidstaten een nationale bevoegdheid biedt om, via een ministeriële regeling, goederen en technologie onder een vergunningplicht te brengen als deze gebruikt kunnen worden voor mensenrechtenschendingen. Omdat niet alle Lidstaten deze mogelijkheid kunnen of willen gebruiken, en omdat er geen waarborgen zijn voor de geharmoniseerde toepassing van deze bepaling, zal Nederland zich in blijven zetten voor eerdergenoemde bepaling.

Specifiek ten aanzien van Syrië geldt via de sanctieverordening een verbod op de verkoop, levering, overdracht en export, direct of indirect, van goederen en technologie voor monitoring van (internet)communicatie waarmee de Syrische bevolking kan worden onderdrukt. Deze goederen staan in bijlage V van Verordening 36/2012. Ook geldt een verbod op het geven van technische of financiële bijstand bij en het leveren van tussenhandeldiensten bij deze goederen;

Vraag 5

Bent u bekend met de Digital Freedom Strategy resolutie zoals aangenomen in het Europees Parlement in december 2012, die o.a. oproept tot een verbod op export van repressieve technologieën en diensten aan autoritaire regimes?² Wat is uw oordeel over deze resolutie?

² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2012-470>

Antwoord 5

Ja. De Digital Freedom Strategy is geheel in overeenstemming met het Nederlandse beleid op dit punt, net als de bredere, geïntegreerde agenda van de strategie om internetvrijheid te bevorderen. Nederland behoudt deze kabinetsperiode zijn ambitie om wereldwijd leidend te zijn bij de bevordering van internetvrijheid als voorzitter van de Freedom Online Coalitie, donor van een breed palet aan projecten uit het Mensenrechtenfonds en aanjager van het debat over internetvrijheid in multilaterale fora.

Vraag 6

Bent u van plan het voorstel van het Europees Parlement aan de Europese Commissie te ondersteunen om nieuwe regulering te ontwerpen voor de export van «dual use» technologie? Indien neen, waarom niet? Indien ja, hoe bent u van plan dit vorm te geven?

Antwoord 6

Ja. Zie ook het antwoord op vraag 4.